

Risør Kommune
Att: Berit Weiby Gregersen
Postboks 158
4952 Risør

Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2026-2038 - Risør kommune Agder

Vi viser til brev 13.3.2026 om ovennevnte planforslag. Fiskeridirektoratet er gitt utsatt frist for uttalelse i saken til 15.5.2026.

Bakgrunn

Risør kommunes egenvurdering er at planen legger til rette for en mer bærekraftig, trygg og helhetlig arealbruk, med tydelig balanse mellom utvikling og vern. Den styrker miljøhensyn, reduserer klimagassutslipp, forbedrer bokvalitet og sikrer en mer realistisk og ansvarlig arealreserve.

Fiskeridirektoratet «*Livet i havet – vårt felles ansvar*»

Fiskeridirektoratet har som formål å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Samfunnsoppdraget overlapper i stor grad med FNs bærekraftsmål nummer 14 «*Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling*». Vi skal ivareta fiskeri- og havbruksnæringens interesser i planarbeid.

Vurdering og merknader

Generelt om kyst- og sjøområder i kommuneplanen

Det er et nasjonalt mål å legge til rette for økt verdiskaping og arbeidsplasser basert på havets ressurser. Ivaretagelse av fiskeri- og akvakulturnæringene er naturligvis viktig i denne sammenheng, på samme måte som den er viktig i et regionalt og lokalt perspektiv. Kunnskap om bruks- og ressursområder for fiskerinæringen er av stor betydning.

Det er derfor viktig å inkludere kystnære sjøarealer og marin sektor i planarbeidet og å ha en god strategi for bruk av sjøområdene. Det bør særlig legges opp til miljøtiltak for å sikre bedre vannkvalitet og å oppnå en renere fjord og et friskere hav. Slik kan man bidra til å sikre de marine næringene, unngå unødvendige arealkonflikter og gi kommende generasjoner mulighet til å dra nytte av de fordeler som ressursene, beliggenheten og miljøet i en kystkommune gir. Det er også viktig for den videre utviklingen av marine næringer at de sikres gjennom kommunens planer.

Vi håper kommunen ser de positive utviklingsmuligheter som ligger i eksisterende marine næringer i kommunen. Risør kommune har registrerte aktive fiskere og fiskefartøy, og det er flere gode fiskeområder, inkludert reke-/trålefelt og en svært viktig låssettingsplass i Sandviksbukta, som er verdifulle for næringsmessig kystfiske og for fritids- og turistfisket. Fiskeri og akvakultur gir generelt store ringvirkninger, f.eks. leveranser til fiskeflåten og andre arbeidsplasser på land. Videre kommer muligheter for økoturisme og reiseliv tilknyttet sjøen, med kortreist mat, maritim kultur og historie, mv.

Det er positivt at kommunen har etablert et hummerreservat. Videre er det også positivt at Risør kommune synes å sikre en restriktiv tilnærming til utbygging i strandsonen, særlig mtp. fritidsformål, da etablering av bolig-/fritidsboliger nær sjø ofte medfører utbyggingspress også i sjø. Det følger av overordnede prinsipper for arealforvaltningen i kommunes arealstrategi at det åpnes opp for arealinnspill til fortetting av allerede etablert fritidsbebyggelse, men at kystsonen, viktige naturverdier og økologiske funksjonsområder mv. skal styrkes og sikres mot nedbygging og fragmentering.

Vi har videre noen innspill til endringer som vi råder til at gjøres ved denne rulleringen.

Kystnært fiskeri/fiskeplasser

Å sikre tilgang til nødvendig areal for utøvelse av fiske er viktig i arealplanleggingen. Fiskeriaktivitet kan foregå mer eller mindre over alt i sjøen. Begrepet «fiskeplass» er et arealavgrenset område der det har vært eller drives kommersielt fiske og/eller fangst etter marine arter, og som kan forventes brukt i fremtiden. Over tid kan det endre seg hva som er de viktigste fiskeplassene, bl.a. pga. endringer i fiskebestander, gyte- og vandringsruter, og redskapsbruk. Fiskeplasser blir i fiskeriforvaltningen kategorisert som en type «bruksområde», en samlebetegnelse på områder som benyttes i forbindelse med fiske.

Vi råder generelt til at viktige gyte- og oppvekstområder, låssettingsplasser og områder for aktive og passive redskap tas inn i det juridisk bindende plankartet og inngår i arealformål som inkluderer fiske. I særlige tilfeller bør områder avsettes spesielt som enbruksområder med arealformål "Fiske" (FI). Dette gjelder særlig viktige områder for aktive redskap (reke-trål), samt viktige og prioriterte låssettingsplasser som vanskelig lar seg kombinere med annen type arealbruk, slik som flytebrygger og andre faste installasjoner. Se eventuelt nærmere om dette i veileder «Planlegging i sjøområdene»¹, Kommunal- og distriktsdepartementet. Fiskeplasser med passive redskap bør avsettes som arealformål fiske, gjerne i kombinasjon med andre formål, men som ikke er til hinder for utøvelse av fiske, f.eks. farled.

F.eks. kan man ha bestemmelse for låssettingsplasser (underformål fiske, enbruk):
Områdene blir brukt til låssetting. I områdene er fiske prioritert. Innenfor områdene er det ikke tillatt med tiltak som hindrer eller er til ulempe for fiske» (pbl. § 11-11 nr. 3).

Når det gjelder viktige områder for aktive bunnberørende redskap (f.eks. reke-trål) anbefaler Fiskeridirektoratet å benytte følgende bestemmelse;
«I områdene er det ikke tillatt med tiltak som hindrer eller er til ulempe for fiske, herunder plassering av anlegg, fortøyningsinnretninger, kabler, rør, flytebrygger, kaier og dumping.» (pbl § 11-11 nr. 3).

Akvakultur

Fiskeridirektoratet vil anbefale å utrede muligheten for å avsette areal til akvakultur. Vi minner om at det kan være et potensiale i nyere typer akvakulturaktivitet enn blåskjell, laks,

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/planlegging-i-sjoomradene/id2700314/> - side 75, 76 og 79.

ørret og regnbueørret i sjø. Det bør vurderes å legge til rette for akvakultur også av andre arter, og på land, jf. Nasjonale forventninger nr. 35².

Kommunen bør i tilfelle følge de råd om vurdering av arealer til, og framstilling av akvakultur i kommuneplanen, som framkommer i veileder «Planlegging i sjøområdene»³, Kommunal- og distriktsdepartementet, side 91 mv.

Havforskningsinstituttets strandnotundersøkelser

Det er registrert flere av strandnotstasjonene til forskningsstasjonen Flødevigen, del av Havforskningsinstituttet (HI), i sjøområdene i Risør kommune. Stasjonene brukes ifm. marinøkologisk forskningsarbeid ved årlig strandnotfiske i perioden september-oktober. For å kunne gjennomføres konsist og nøyaktig, og med sammenlignbare resultat hvert år, er det viktig at hele stasjonsnettets opprettholdes (fra Søgne i sør til Svenskegrensen i øst). Se eventuelt vår planveiledning [Forskning i arealplaner](#) .

Strandnotstasjonene er avmerket som punkter, og angitt med geografiske koordinater, i Yggdrasil (under hoved-fanen *Marint biologisk mangfold*). For å kunne gjennomføre strandnot-undersøkelsene, må det ikke være tiltak som kan hindre notkast og -trekk. Det er også av hensyn til forsknings-verdien svært viktig at man har en tiltaksfri sone rundt stasjonspunktet. I samråd med Havforskningsinstituttet ber Fiskeridirektoratet generelt om at det innenfor en radius på minst 100 meter ikke etableres eller gjennomføres tiltak, slik som brygger, moringer, bøyer, ledninger, utlegg av sand, utfyllinger, mudring, sprenging o.l. En tiltaksfri buffer på 100 meter rundt hvert punkt vil sikre gjennomføring av notkast og -trekk, og bør vises som en-bruk fiske i en radius på 100 m. Se også «Planlegging i sjøområdene»⁴.

Inntegning av strandnotstasjoner i formål «Fiske» må oppdateres i tråd med ovennevnte, jf. også planbestemmelsene § 3-4 bokstav c).

Marint biologisk mangfold - marine naturtyper og gytefelt

Det er flere forekomster av viktige marine naturtyper som bløtbunn og ålegrassamfunn i Risør kommunes sjøarealer. Marine naturtyperegistreringer er gjort etter *DN håndbok 19 - Kartlegging av marint biologisk mangfold*, og man vil også finne disse i Miljødirektoratets naturbase. Ved siden av at bløtbunn og ålegras er viktige ressursområder for bl.a. yrkes- og fritidsfiskeriene, vil vi peke på at bløtbunnsområder og ålegrasenger er viktige karbonlager i sjø, jf. Risør kommunes arealstrategi om å unngå utbygging i karbonrike arealer

For å sikre at marine ressurser samt det marine miljøet generelt ikke skal berøres negativt, og for å unngå en bit-for-bit-nedbygging av kystsonen, som i økende grad kan forringe marine naturtyper og habitat mv., må man i størst mulig grad unngå nedbygging og tiltak som sprengning, mudring, utfylling, deponering, utlegg av masse, utslipp o.l. i gruntvannsområder i sjø - spesielt hvis planformål og tiltak ikke tilgodeser allmenne interesser i særlig grad.

Registrerte gytefelt/-områder i Fiskeridirektoratets kartløsning bør settes av til arealformål som inkluderer fiske og som hensynssone naturmiljø. Arealformålet fiske kan være

- underformål fiske (formålkode 6300, feltkode FI),
- inngå som del av kombinert formål (formålkode 6800, feltkode VK), eller
- inngå som del av hovedformålet (formålkode 6001, feltkode BSV).

² Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 – Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/planlegging-i-sjoomradene/id2700314/>

⁴ Side 20: «Skolene og universitetenes studieområder med målestasjoner og forskningsfelt i sjø, innen marinbiologi og akvakultur, gir verdifull kunnskap og bør tas hensyn til i planer.»

Ved at gyte- og oppvekstområder får arealformål fiske, blir fiskeriinteressene knyttet til arealene rettslig sikret i arealplanen. Arealformål som åpner for tiltak som kan være til skade for konkrete gyte- og/eller oppvekstområder må være utelukket fra kombinerte formål/hovedformålet når de blir brukt.⁵

Å synliggjøre gyte- og oppvekstområder og viktige marine naturtyper med hensynssone naturmiljø i plankartet, kan bidra til å sikre at brukerne av planen blir oppmerksomme på verdiene i områdene tidlig i plan- og byggesaksarbeid. Det er viktig å være oppmerksom på at det som hovedregel bare kan gis retningslinjer til hensynssone naturmiljø (jf. pbl §§ 11-8 bokstav c).

Eksempel på retningslinje til hensynssone naturmiljø som dekker gyteområde/-felt for fisk, og tilsvarende for viktige marine naturtyper og oppvekst- og beiteområder, som bløtbunnsområder og ålegrassamfunn, kan være:

«Sonen er gyteområde for fisk. Hensynet til gyting skal vektlegges ved behandling av planer og tiltak i sonen».

Nærmere om småbåthavner o.l.

Fiskeridirektoratet har tatt utgangspunkt i framlagt forslag til plankart (pdf 21 MB), og temakart som viser nye arealinnspill som er foreslått tatt med i kommuneplanen (pdf 14 MB). På bakgrunn av dette ser vi tre nye områder for nytt formål småbåthavn; ved Hasåsen og utvidelser ved Østebø og Krana. Bortsett fra for Hasåsen er det ved begge de andre registrert ålegrassamfunn. Vi kan ikke se at det er utredet øvrige forslag for småbåthavn.

Fiskeridirektoratet vil gjenta at småbåtanlegg/-havner, større bryggeanlegg o.l. må plasseres der de gir minst mulig negativ påvirkning på miljøet, og hvor inngrep i sjøbunn ikke er nødvendig, og om nødvendig søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. Disponering av sjøarealer til småbåthavner o.a. anlegg i sjø må være basert på kartlegging av sårbare marine naturtyper og produktive og verdifulle grunnvannsområder i sjø, slik som ålegras og bløtbunn, og vurderes mot behov for, og samfunnsnyttien av, småbåtplasser o.l. Øvrig mulige arealkonflikter ved nye, eller utvidelser av bryggeanlegg o.l. vil særlig kunne være Havforskningsinstituttets strandnotstasjoner og låssettingsplasser, men også viktige gytefelt.

Det er grunnleggende forutsetninger for Fiskeridirektoratet ved medvirkning til reguleringsplaner, også ved utvidelser o.l. av anlegg, at ovennevnte fiskeriinteresser ivaretas i tilstrekkelig grad.

Nærmere om testområde for flytende solcelleanlegg

Foreslått plassering for solcelleanlegg vil oppta areal i deler av et gytefelt for kysttorsk og fiskeplass for passive redskaper som garn, og er slik sett ikke ideell mtp. ivaretagelse av fiskeriinteresser. Av historikk for faststående bruk og sporingsdata kombinert med fangstdata kan vi likevel ikke se at omsøkt plassering for tiden vil medføre vesentlig fortrenging av fiskeriaktivitet i området. Det har som hovedregel ikke vært krav om posisjonsrapportering for fartøy mindre enn 10 meter (fram til 1. juli 2022 var denne grensen 15 meter, nå er grensen 8 meter). Aktiviteten kan med andre ord ha vært høyere enn det som kommer fram av dataene. Vi har per i dag ikke tilstrekkelig kunnskap om eventuelle konsekvenser av elektromagnetiske felt, lydforurensning o.a. mulige ulemper for gyte- o.a. adferd. Videre har vi oppfattet at dette skal være et midlertidig testanlegg for flytende solkraftverk.

⁵ Se <https://www.fiskeridir.no/areal-og-miljo/fiskeridirektoratets-planrettlegging> for mer informasjon.

Fiskeridirektoratet vurdering og anbefaling er at plassering av solcelleanlegget bør revurderes, nærmere utredes, eller at det presiseres i bestemmelse at det ikke skal være for permanent anlegg eller gjelde midlertidig (sette tidsbegrensing).

Flytende konstruksjoner og anlegg i sjø innebærer arealbruk som vanskeliggjør annen bruk av arealene i en sone rundt anlegget. Dersom aktuelt bør fortøyninger inngå/tegnes inn i arealformål, og ikke faktisk gå utenfor avsatt formål. Alternativt så bør hensyn til behovet for fortøyninger framgå av plankart og bestemmelser på annen måte, jf. pbl §§ 11-8 tredje ledd bokstav a) og 11-11 nr. 3). Se ev. nærmere om dette i veileder «Planlegging i sjøområdene»⁶, Kommunal- og distriktsdepartementet.

Oppsummering og videre planprosess

Fiskeridirektoratet er spesielt opptatt av at viktige registrerte fiske- og gyteområder og områder med akvakultur og viktig marint biologisk mangfold, jf. vår kartløsning Yggdrasil: <https://kart.fiskeridir.no/plan>, ivaretas gjennom langsiktig og forutsigbar arealbruk i kommuneplanen.

Vi råder til at man ved denne rulleringen:

- tar inn fiske- og låssettingsplasser i det juridisk bindende plankartet og lar de inngå i arealformål som inkluderer fiske. I særlige tilfeller bør områder avsettes spesielt som enbruksområder med arealformål "Fiske" (FI). Dette gjelder særlig viktige områder for aktive redskap (reketrål), viktige og prioriterte låssettingsplasser og Havforskningsinstituttets strandnotstasjoner, som vanskelig lar seg kombinere med annen type arealbruk, slik som flytebrygger og andre faste installasjoner.
- viser viktige marine ressursområder, som nasjonale og vesentlige regionale naturtyperegistreringer av ålegras og bløtbunn, som underformål naturområde i sjø, jf. pbl §§ 11-7 nr. 6., jf. § 11-9 nr. 6 eller som hensynssoner, jf. pbl § 11-8 tredje ledd bokstav c), eventuelt med retningslinjer og bestemmelser.
- tegner inn registrerte gytefelt og gyteområder i Fiskeridirektoratets kartløsning som hensynssoner i arealdelen, jf. pbl § 11-8 tredje ledd bokstav c) eller arealformål «fiske».
- vurderer nærmere bestemmelser om at anlegg og tiltak som ledninger, rør, kabler o.l. ikke må komme i konflikt med trålfelt, bunnredskaper for fiske o.a. fiskerier e.l.
- gir bestemmelse om å tillate nødvendige bygninger med sikte på fiske og akvakultur i 100-metersbeltet, i tråd med pbl 11-11 nr. 4.
- vurderer å innta bestemmelse om at inngrep/tiltak som mudring, utfylling o.l. i sjø ikke er tillatt dersom de kommer i konflikt med viktige marine naturtyper eller lignende bestemmelser.
- ikke legger opp til utvidelser av, eller nye, småbåt-/bryggeanlegg o.l. på steder hvor det er registrert viktige marine naturtyper og gytefelt samt HI's strandnotstasjoner.
- revurderer plassering av solcelleanlegget.

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/planlegging-i-sjoomradene/id2700314/> side 95-101, som gjelder akvakulturanlegg, men som kan brukes tilsvarende.

- vurderer forbud mot etablering av kunstige sandstrender og påfylling av ikke-stedegen sandtype.

Fiskeridirektoratet oppfordrer kommunen til å ta hensyn til våre faglige råd og merknader til planforslaget. Dersom det er spørsmål knyttet til våre råd, ber vi om å bli kontaktet. Vi ber videre om å få kopi av vedtatt plan.

Med hilsen

Tom Hansen
seksjonssjef

Knut Kristian Skjolden
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Risør Kommune	Postboks 158	4952	Risør
---------------	--------------	------	-------

Kopi til:

Agder Fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	Arendal
Kystverket	Postboks 1502	6025	Ålesund
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	Arendal
Sør-Norges Fiskarlag	Postboks 936	6001	Ålesund

